

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Taktaszada

Lakhatási diagnózis és beavatkozási terv

Taktaszada

Borsod-Abaúj-Zemplén megye

Szerencsi járás

Szervezet neve:

Dátum: 2022. június

	<p>Terület: 25,74 km² Lakónépesség: 1810 fő Jogállás: község Járás: Szerencsi Megye: Borsod-Abaúj-Zemplén</p> <p>Társadalmi, gazdasági és infrastrukturális szempontból kedvezményezett település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN/NEM</u></p> <p>Jelentős munkanélküliséggel sújtott település [105/2015. (IV. 23.) Korm. rendelet]: <u>IGEN/NEM</u></p>
<p>Település térképe</p>	<p>Jogosultság adatok</p>
	
<p>Eladósodottság-térkép</p>	<p>Szegregátum-térkép</p>

ADATTÁBLA

	KSH adata	HELYI BECSLÉS
Település neve	Taktaszada	
Megye	Borsod-Abaúj-Zemplén	
Járás	Szerencsi	
Programba vonás köre	4	
Szervezet neve		
Lakosságszám (2022) Interjú polgármester	1938 fő	
Lakosságszám (2021)	1810	
Lakosságszám változása 2021/2012 (%)	94%	
15 év alattiak aránya (2021)	18,9%	
15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 (%)	77%	
60 éves és idősebbek aránya (2021)	19%	
60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 (%)	100%	
Lakásszám (2011)	662	
Üres lakások száma (2011)	35	
Lakosság száma a szegregátumban (2011)	308	
Lakásszám a szegregátumban (2011)	87	
Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	308	
Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011)	143	
Lakások száma (2019)	663	
Közüzemi vízhálózatba kapcsolt lakások száma (2019)	518	
Közcsatornába bekötött lakások száma (2019)	428	
Áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	604	
Gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019)	368	
WC nélküli lakások száma (2011)	186	
Vályogházak alapozás nélkül (2011)	62	
Egy szobára jutó lakó (2021)	1	
Egy főre jutó szja alap, Ft (2019)	1566230 Ft	
Egy főre jutó szja alap eltérése a hasonló helyzetű települések átlagától,% (2019)	96%	
Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján)	3000000 Ft	
Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen)	31	
Kiinduló kvóta érték kerekítve	12	

1 A település leírása

1.1 A település pozíciója (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

A település fekvése, távolsága a járásközponttól, megyeszékhelytől, nagyobb munkaerőpiaci központtól, illetve közösségi közlekedés helyzete. Növekvő vagy csökkenő lakosság, el- és bevándorlás mértéke, szegregátumban élők/roma lakosság aránya. Helyi és térségi gazdaság munkaerőfelszívó képessége a célcsoport szempontjából. A településen elérhető szolgáltatások. A célcsoportot érintő, lakhatási és foglalkoztatási szempontból releváns önkormányzati fejlesztések felsorolása az elmúlt időszakban.

A testület oszlatta magát, így időközi választás lesz a településen, mind a polgármester, mind pedig a testület tagjait illetően.

Az időközi választás 2022. július 17-én lesz.

A település pozíciója

Taktaszada község az Észak-magyarországi régió területén, Borsod-Abaúj-Zemplén Megyében, a Taktaközben található. A lakosságszám 2021-es kSH adatok alapján 1810. 15 év alattiak aránya (2021) 18%, 15 év alattiak létszámának változása 2021/2012 77%, 60 éves és idősebbek aránya (2021)19%, 60 éves és idősebbek létszámának változása 2021/2012 100%.

Interjú Polgármester

Lakosok száma: 1938 fő, fele roma-fele magyar

Folyamatos a lakosság csökkenése, sokan elköltöztek, meghaltak. Roma családok vásárolnak házakat a településen.

Közlekedés

A településről a közlekedés a szomszédos Szerencs városába jó, valamint a megyeszékhelyre Miskolcra is hisz a Miskolc-Nyíregyháza Fővasútvonal a településen keresztül halad és megállóhely is van, valamint a Szerencsi állomás 9 km-re található a településtől, ahol már az Inter City vonatok is megállnak.

Interjú Polgármester

A tömegközlekedés jó, van busz és vonat is.

Taktaszada-Miskolc vonalon 4 volános járat közlekedik naponta, minden esetben átszállással.

Taktaszada-Szerencs vonalon naponta 5 volános járat közlekedik.

A vasúti közlekedés nagyon jó, naponta 29 vonat közlekedik Taktaszada - Miskolc-Tiszai Pu. vonalon.

Térségi munkalehetőségek

A településen működik egy varroda, egy nyomda és több mezőgazdasági vállalkozás.

Taktaszada vonzáskörzetében inkább a férfi munkaerőt keresik. A Tiszaújvárosi Jabil Circuit amerikai cég ad sok nő számára munkahelyet, azonban 12 órás munkarendben kell dolgozni, amit sok családjánya nem tud vállalni. Ide inkább azok a fiatal és középkorú nők helyezkednek el, akiknek nincs gyerekük vagy már 14 év felettiek.

2012. évben csökkent a vállalkozások száma a településen. 2013-2014-2015 évben szinte minden munkanélkülit foglalkoztatott az Önkormányzat, így a pályakezdők is munkalehetőséget kaptak. Az állami szektorban (önkormányzati intézmények, állami fenntartású intézmények, helyi kirendeltségeik) 52 fő a foglalkoztatottak száma, mondhatjuk, hogy a legnagyobb foglalkoztató a településen az önkormányzat. 2016. évben 138 nőt és 98 férfit, 2017. évben 146 nőt és 66 férfit, 2018. évben 123 nőt és 38 férfit foglalkoztatott az önkormányzat közfoglalkoztatás keretein belül különböző programokban; Közút, Helyi, Illegális hulladék, Mezőgazdaság, Hagyományos Program.

Interjú Polgármester

Közfoglalkoztatás

Évekkel ezelőtt 209 fő közfoglalkoztatott volt, jelenleg már csak 50 fő.

Mezőgazdasági programot visznek jelenleg, 400 méter fóliasátorral rendelkezik a település. A fóliában a konyhára termelik a zöldségeket, illetve el is adnak belőle. Évente 8 millió forint bevételük származik ebből.

15 hektár földterületet művelnek, ebből 12 hektáron búza van, a többi földbe burgonya, paprika és paradicsom van ültetve.

Volt állattenyésztés, disznó és kecske, de abbahagyták, mert a közmunkában itt maradt emberek önálló munkavégzésre alkalmatlanok.

Volt kihelyezett állattartás a családoknál, de nem vert ez a forma gyökeret, mert önállóan nem tudták végezni.

A közmunkások 80%-ka hölgy, 20%-ka férfi. 4-6-8 osztályt végzettek, 5-6 fő szakmunkás végzettségű van közöttük.

Közterületfenntartásra kevés a férfi, bérkaszásokat fogadnak, mert nincs ember.

Sikerült a kormány elképzelését itt megvalósítani, és valóban az elsődleges munkaerőpiacra visszavezetni az embereket.

További munkalehetőségek:

Eljárnak elsősorban a férfiak dolgozni, itt szinte mindenki a magasépítkezés területén dolgozik, állványozással foglalkoznak.

-állványozás

-Miskolc Auchan takarítás

-Miskolc Bosch, Tiszaújváros Jabil: mindkét cégtől bejönnek a céges buszok a településre.

Akik akar, az elment dolgozni, kevés olyan van, aki nem dolgozik.

Interjú Családsegítő szakember

Munka

Hajnalban mennek, este jönnek, általában naponta ingáznak az állványozásban dolgozó emberek.

Külföldre is járnak állványozni, Németországba és Belgiumba, ők 2-3 havonta jönnek haza.

Aztán 1 hetet itthon vannak és mennek vissza dolgozni.

Elérhető szolgáltatások

A településen 1 vegyes háziorvosi szolgálat van. Azonban lehetősége van a szülőknek arra, hogy a Szerencsen működő gyermek háziorvosi szolgáltatást igényeljék.

2001-éven került átadásra az új Egészségházban a Tanácsadó helység, ahol a védőnő kulturált és teljesen akadálymentesített körülmények között fogadhatja a gyermekeket és szülőket. Tanácsadáson havi egyszeri alkalommal a várandósokat szakorvos látja el.

Az önkormányzat saját konyhával működik, ahol egészséges ételeket főznek a gyermekeknek, a startmunka mezőgazdasági program keretében megtermelt árut dolgozzák fel 2012. júniusától folyamatosan a konyhán.

A településen 2 db sportpálya található. Az egyik a már nagyon régóta kialakított futballpálya, amely versenysportra is használható, valamint 2012-ben került átadásra a Művelődési Ház udvarán található műfüves sportpálya, amin kézilabda, foci és tenisz végezhető. Továbbá az általános iskolában és az óvodában is található tornaterem.

Egy óvoda van, ami 100 férőhelyes, 4 csoporttal működik. 2006-ban bővítette az óvodát ÉMOP pályázat segítségével az önkormányzat 2 csoportszobával, tornateremmel és egyéb kötelező helységekkel. Minden 3 életévét betöltött gyermek részére tudnak biztosítani az óvodai elhelyezést. 2015.06.24. napjával létrejött a Taktaszadai Micimackó Egységes Óvoda – Bölcsőde. 2018.08.31.-én az intézményünk átalakult, Taktaszadai Micimackó Óvoda-Bölcsőde-Konyha lett. 2018 szeptember 01. napjától beindult a mini bölcsőde 7 gyermekkel, ezen férőhelyeket pályázati pénzeszközből sikerült az Önkormányzatnak kialakítania.

A községben 14 tantermes általános iskola (275 tanuló) működik.

Található a településen postahivatal, takarékszövetkezet, 6 élelmiszer, 1 zöldség, 1 virágbolt, 1 látványpékség, 3 gázcsere telep és 1 tűzép, 1 táp- és terménybolt, 5 italbolt, 1 kozmetika és 2 fodrászat.

Településünkön a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak. A helyi lakosság nagy számban vesz részt a civil szervezetek programjain. Az Önkormányzat a költségvetési rendeletében meghatározottak szerint támogatja a szervezeteket, azok rendezvényeit. Jelentős civil szervezetek a településen: Taktaszadai Pávakör, Taktaszadai Polgárőr Egyesület, Taktaszada TSE, Roma Polgárjogi Hagyományőrző Egyesület, Családosok Klubja, Remény Nyugdíjas Klub, Kék Madár Ifjúsági Klub, Cigánykerék Egyesület, Öreg Fiúk Foci Csapat, Fitt Lesz Klub, Recept Klub, Kreatív Hobby Klub. Településünkön két egyház működik a Római Katolikus Egyház és a Református Egyház.

Interjú Polgármester

Szolgáltatások:

-Bölcsőde

-óvoda

-iskola (200 fő) (Van, aki elhordja a gyerekeket, általában a magyar családok, például Szerencsre iskolába.)

A helyi iskolában 24 pedagógus, ebből 3 helyi.

Az intézményekben csak roma gyerekek vannak.

-konyha

-egészségügyi Központ

-védőnő

-házi orvos

-családsegítő

-Roma Közösségi Ház

-Idősek Otthona

-Könyvtár

-Polgárőrség működik 18 fővel a helyi lakosok közül

46 millió forint jut évente a **szociális keretből** az alábbi segítségnyújtásokra:

-kommunális hulladékot az önkormányzat fizeti a lakosoknak

-támogatást adnak áramra és vízre

-tanévkezdési támogatás: 20.000 ft az általános iskolásoknak, 50.000 ft a középiskolásoknak, 100.000 ft az egyetemistáknak.

-nyugdíjasoknak 20.000 ft támogatás évente

-közutak vízellátását ebből oldják meg

- ingyenes étkezés a gyerekeknek
  - településtámogatás évente 60.000 Ft adható/család
- Szolgálati lakások vannak a településen: 4 db
- 1 lakott, 3 üresen áll.

Önkormányzati fejlesztések

Az alábbi pályázati fejlesztések történtek a településen:

- Egészségház kialakítása Taktaszadán 60 000 000 Ft támogatással.
- Esélyegyenlőség növelése könyvtári informatikai fejlesztéssel a szerencsi kistérség településein 5 804 093 Ft támogatással.
- Roma közösségi ház energetikai felújítása
- Közcélú épületek energetikai rehabilitációja Taktaszadán
- Belterület védelmét szolgáló vízvezető hálózat fejlesztése, rekonstrukciója Taktaszadán 2 ütemben
- Taktaszada külterületi útfelújítása
- Taktaszada község önkormányzata ASP központhoz való csatlakozása
- Településfejlesztés Taktaszadán

Interjú Polgármester

Fejlesztések:

- Útfelújítás folyamatos
- 2015-ben vezették be a szennyvizet
- Piac építése
- Temető kerítés építése
- Óvodai játszótér kialakítása

A fejezet fő következtetései

Következtetések a település...

...térségi pozíciója tekintetében:

- közepes pozíció: helyben viszonylag elégségesek, illetve a közelben elérhetőek a szolgáltatások, a munkaerőpiac viszont nehezebben érhető el. Ha van is munkahely a közelben, az nem kompatibilis a célcsoport munkavállalási képességeivel; a tömegközlekedés viszont kedvező a vonat tekintetében.

...vegyes társadalmi szerkezetének fenntarthatósága tekintetében:

- gettósodó település: a hátrányos helyzetű, roma népesség aránya nő a településen belül, a nem roma háztartások nagy arányban elköltöznek a településről. A települése lakossága jellemzően nő.

1.2 A település szerkezetének leírása (fél oldal)

A fejezet tartalma

A település központja és a szegregátumok állapota, a szilárd útburkolattal való ellátottság, közműinfrastruktúra rendelkezésre állása, a helyi adottságok alapján hol, melyik településrészen vannak a legkritikusabb (külön: árvizes részek) és a fejlesztendő részek. Szegregátumok száma és elhelyezkedése. Van-e a településen elég lakható ingatlan, van-e elég felújítható ingatlan a településen, hogyan alakultak a lakóingatlan adás-vételek az elmúlt években.

Közmű és út

Kiépített víz-, vezetékes gáz-, telefon- és villanyhálózat üzemel. A település aszfaltozott úthálózattal, gondozott terekkel, parkokkal rendelkezik. A kommunális szilárd hulladékgyűjtés központosítottan megoldott. A településen bevezetésre került a szelektív hulladékgyűjtés. 2015-ben kiépítésre került a szennyvízhálózat.

Közüzemeli vízhálózatba kapcsolt lakások száma 518, ami a teljes lakásállomány 2019-es KSH adatához (663) képest 78%. Közcsatornába bekötött lakások száma (2019) 428, áramszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019) 604, gázszolgáltatásba bekötött lakások száma (2019) 368. WC nélküli lakások száma 2011-es KSH adat alapján 186. Vályogházak alapozás nélkül 62.

Interjú Polgármester

Közmű és út

Aszfaltos utak vannak végig.

Víz, gáz, szennyvíz ki van építve, van, ahol a csonk bent van, de nincs a házba bevezetve.

Szegregátumok

A településen az 1990-es évek elején volt észrevehető, hogy kezdenek kialakulni a szegregátumok. 2 szegregátum kialakulása figyelhető meg. Az egyik a Jókai utca teljes hosszában, a Zrínyi utca, valamint a Táncsics utca eleje, a Kossuth utca vége és a Rákóczi utca eleje területén helyezkedik el. Ezekre az utcákra az jellemző, hogy a nem roma lakosság saját házaikat eladva elköltöztek a település más utcáiba, ahol kevesebb vagy nincs is roma lakosság. A másik szegregátum a Béke utca, ahol csak romák élnek, ezt a területet a 90-es években telekként osztotta ki az önkormányzat és ide csak romák építkeztek. Mindkét szegregátum önmagától alakult ki. Itt megfigyelhető, hogy a cigány lakosság egy része is elhagyja ezt a területet, mert az állandó hangoskodás, kiabálás miatt nem tudnak itt élni. A telepek a település közepén helyezkednek el. Minden közszolgáltatás biztosított. Az önkormányzat semmilyen beavatkozást nem tud megvalósítani ennek megakadályozására, mert az itt lakók döntenek az elköltözésről és az üresen maradt házakat romák vásárolják meg.

A szegregátumok nem a település egy elkülönült részén található, hanem a település közepén, nem szakad el a település más részeitől. Művelődési Ház, bolt 5 percre van gyalogosan is a

legutolsó lakóháztól. A víz villany, gáz, szennyvízhálózat az utcákon el van vezetve. A szemétszállítás is teljes mértékben biztosított. Aszfaltozott út vezet a szegregátumhoz.

Minden lakásban van villany, a víz csak néhány lakásban nincs, viszont egyre többen igyekeznek bevezetni, de közkútról az egészséges ivóvíz biztosított. A településen a szennyvízcsatornázás kialakításra került. A Zrínyi utcában a lakások 98 %-ában nincs bevezetve a víz.

Lakosság száma szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011) 308. Ez a teljes lakosságnak (1810) 17%-ka. Lakásszám a szegregátumban (2011) 87, Lakásszám szegregációval veszélyeztetett területen és szegregátumban együtt (2011) 143. Ez a teljes lakásszámnak (663) 21%-a.

Interjú Polgármester

Szegregátum

A roma lakosok szórtnan helyezkednek el a településen, de a Zrínyi út és a Jókai utca romalakta telepes rész.

Interjú Családsegítő

Szegregátumos részek a településen: Jókai utca, Kossuth utca vége, Zrínyi utca, Béke utca.

Helyi ingatlanpiac

Medián lakásár, Ft (2019 és 2020 adásvételei alapján) 3 000 000 Ft.

Lakástranzakciók száma (2019 és 2020 évek összesen) 31.

Több ingatlanhirdetést találtam az interneten, 4 millió és 22 millió forint között.

<https://ingatlan.com/taktaszada/elado+haz/csaladi-haz/32463366>

Az ingatlan piaci ára 7 M Ft, most követeléskezelési eljárás keretében megszerezhető 4 M Ft-ért.

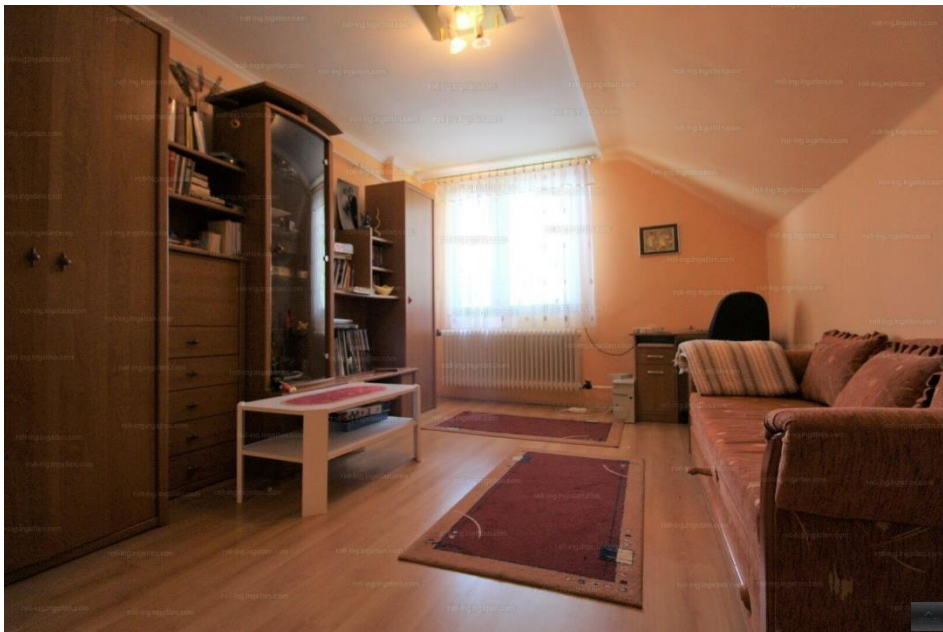
A következő egy 1592 nm-es telken lévő 95 nm-es 3 szobás családi ház:

<https://ingatlan.com/taktaszada/elado+haz/ikerhaz/32701737>

A legdrágább hirdetés jelenleg ez az ingatlan, 2000 nm-es telekterületen 180 nm-es ingatlan, melynek ára, 22 millió forint:

<https://ingatlan.com/taktaszada/elado+haz/csaladi-haz/32815131>

A fejezet célja, fő következtetései

Következtetés a településre jellemző területi szegregáció jellegének és mértékének tekintetében:

- településen belül a szegregált részek a település jelentős hányadát, de kevesebb mint felét teszik ki

1.3 Lakhatással kapcsolatos fejlesztések (fél oldal)

A fejezet tartalma

A településen történt lakhatással kapcsolatos fejlesztések, amelyeket az elmúlt 10-15 évben valósítottak meg, külön hangsúllyal a 2014-2021 uniós programozási időszak EFOP telepprogramjára, esetleg az előző időszak TÁMOP telepprogramjára. A megvalósított programok eredményei (új, felújított lakások, bérlakások elosztásának módszere: milyen célcsoportoknak, milyen kiválasztással). A lakhatási körülmények javítását célzó szoft programokkal kapcsolatos vélemények feltárása is szükséges.

Interjú Polgármester

Nem volt telepprogram, a beadás előtt lett lefűjva, mert a testület nem szavazta meg.

A fejezet fő következtetései

A fejezet célja, hogy feltárja a lakhatási szegénység enyhítését célzó fejlesztésekkel kapcsolatos tapasztalatokat elsősorban a település vezetés oldaláról, mivel ezek a tapasztalatok alapvetően meghatározhatják, hogy az önkormányzat hogyan áll hozzá a jövőbeli hasonló célú fejlesztésekhez. Fontos lehet rávilágítani arra, hogy a pozitív vagy negatív tapasztalatok mögött milyen okok állhattak.

1.4 Az önkormányzat perspektívája és szerepvállalási készsége a programban (fél oldal)

A fejezet tartalma

Együtműködő, nem együtműködő, mennyire támogatja a településen belüli mobilizációt (szegregátumból kifelé, ha releváns) illetve a településről történő kifelé mobilizáció blokkolásához fűződik-e valamilyen érdeke? (pl. gyerekszám csökkenése a helyi intézmények működése miatt kockázatos, településüzemeltetéshez kapcsolódó közmunka, egyéb függőségi rendszerek)

Interjú Polgármester

Az önkormányzat megvett több házat a településen, a falu központjában, ezek üresen állnak, kb. 10 db, nincs terhelve egyik sem. Polgármester úr nyitott ezen házak eladására, hogy szociális bérlakásokat alakítsanak ki belőlük. Tehermentesek és rendezett mindegyik tulajdonviszonya.

Egyedüli félelme, hogy a lakásokat fenn tudják-e tartani majd a lakók. Polgármester úr szerint 5-10 család megfelelne az adott feltételeknek. Vannak olyan családok, akiknek kevés a jövedelme ahhoz, hogy egy ház árára összespóroljanak. Többen laknak a szülőkkel, a több generációs együttélés feloldására lenne ez egy jó lehetőség, hogy a fiatalok is külön életet tudjanak élni.

A közösség érdekeit szolgálná, ha létesülne több ilyen bérlakás a településen.

Az emberi irigység nagy motiváló tényező, aki kapna, örülne, a másik irigykedne a bérlakások kapcsán.

Interjú Családsegítő

A szakember szerint 4-5 család alkalmas lehet a szociális bérlakás programba.

A fejezet fő következtetései

Következtetések az önkormányzat együtműködési készségét illetően:

- a bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

2 A lakosság helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Foglalkoztatottság és jövedelmek szintje a célcsoport tekintetében: milyen típusú munkákat végeznek (közfoglalkoztatottság, alkalmi/idénymunkák, hetelés, stb.), milyen jövedelemért, ezekben körülbelül hány fő érintett. Legfőbb szociális problémák (élethelyzetek, devianciák, eladósodottság, uzsora, perspektívák, mely szolgáltatásokhoz nem férnek hozzá, nem megfelelő minőségű szolgáltatások). Családok szociális helyzetük szerinti besorolása.

Foglalkoztatás-jövedelem

A legkisebb arányban a 20 éven aluli lakosság körében találhatóak regisztrált munkanélküliek. Ennek magyarázata lehet, hogy a 16. életévüket betöltött lakosok többsége még az oktatási rendszerben foglal helyet, középiskolában, vagy azt követően felsőfokú szakképzésben vagy felsőoktatásban vesz részt. A 20-24 év közötti korosztályban legnagyobb a regisztrált munkanélküliek száma. A nyilvántartott álláskeresők száma az országos átlagot jelentősen meghaladta minden évben.

A szegregátumban élők többsége alacsony iskolai végzettségű, a többgyermekes családok, a segélyezett, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű családok itt élnek.

Szociális problémák

A szegregátumban élők száma növekvő tendenciát mutat, a gyermekek száma jelentős. A szociálpolitikai kedvezmény megszűnése után már nem tudtak ingatlant vásárolni, így maradtak ezekben az utcákban, valamint az ott élő nem roma lakosság 2009 évre már eladták ezekben az utcákban a házaikat. A szegregátum bizonyos részén már veszélyes gettósodási folyamat indult meg az ott lévő mélyszegénységben élő emberek is szívesen költöznének el a település más részére a nyugtalan környezet miatt.

A családsegítő alapellátásban 2016. évben 59 családot gondozott, melyből 18 év alatti 74 fő. A családsegítő alapellátás keretében gyermekeket gondoz az alábbi problémák miatt: - életvitel 4 fő - családi bántalmazás 1 fő - elhanyagolás 4 fő, melyből 1 fő oktatási elhanyagolás - gyermeknevelési problémák miatt 24 fő - magatartászavar/teljesítményzavar 41 fő. A családsegítő alapellátásban 2017. évben 27 családot gondozott, melyből 18 év alatti 37 fő. A szolgáltatást igénybevevők körében az alábbi problémák az elsődlegesek: - gyermeknevelés 28 fő - magatartászavar/teljesítményzavar 25 fő - gyermekelhanyagolás 6 fő - családi/kapcsolati 4 fő.

Interjú Családsegítő

- Nevelési problémák
- Jogosítvány nélküli vezetés
- Későn jelentkeznek a várandós kismamák a védőnőhöz

Szeretnének a településen többen albérletbe költözni, de nem jók a feltételek.

Jelen van az uzsora, kamatos pénzre terjed ki, sok családot érint.

Alapellátott és védelembe vett is van a településen.

26 alapellátásban lévő gyermek van, 6 családból.

10 gyermek van védelembe véve, 5 családból.

A rendszerbe kerülés okai:

- iskolai hiányzás
- nem megfelelő nevelés
- család életvitele + szülők közötti konfliktus

A legfiatalabb, aki gyermeket szült, az 16 éves volt.

1-2 családnál van csak 10 gyermek, egyébként általánosságban elmondható, hogy 3-4-5 gyermeket vállalnak az itt élő családok.

Jellemző a családba fogadás: általában a nagyszülők vállalják az unokák felnevelését.

Problémák:

- droghasználat egyre jellemzőbb
- egyre hamarabb vállalnak gyermeket a fiatalok, viszont eljárnak a férfiak dolgozni, ez a fejlődés.
- Kiemelés az elmúlt 1 évben 2x történt, de visszakaphatják a gyerekeket, ha tudják rendezni a lakhatási helyzetüket.
- Szülők életvitele kivétel nélkül hagy maga után, az anyukák férfiről férfire járnak, legtöbb esetben minden apukától születik gyermek, nem megfelelőek a kompetenciáik
- BKGY támogatná a családsegítőt, mert most majomszeretettel szeretik a szülők a gyerekeiket, nincs következetesség.
- Anyuka otthon gyereket nevel, apuka dolgozik, apuka nem tud részt venni a gyermekek nevelésében. Megtapasztalható a szülői felelősség hiánya.

A másik szempontból pedig egy végtelenül kiszolgáltatott helyzetben van anyuka, mert apuka viszi a pénzt, előfordul a párkapcsolati erőszak is, bár nagyon félnek ezt jelezni a szakember felé. Van, aki jelzi, gyakori a távortartási végzés.

-sok iskolai hiányzás van

-Szerencsre mennek középiskolába, de hamar lemorzsolódnak, kevesen végzik csak el, a 16 éves kort betöltve pedig már nem is akarnak menni iskolába. Nagyon ritka, aki szakmát szerez.

A fiúkat sok esetben elviszik dolgozni, „megérik a pénz szagát” és már nem mennek iskolába.

-A kertművelés nem jellemző, néhány család tart még állatokat, de a kert művelése az elmarad.

-Sok család közkútról hordja a vizet.

-A kiskorú terhesek nagyon későn jelentkeznek a védőnőhöz, sokkal később, mint kellene. Nem veszik komolyan a határidőket. Nem fontos nekik a hivatalos helyek/időpontok.

-Sokan nem veszik figyelembe a hivatalos leveleket, nem foglalkoznak vele. Volt olyan család, ahol pénzbírsággal sújtották a családot, éppen az utolsó pillanatban mentek befizetni a csekket, miután a családsegítő szólt, hogy ha nem fizetik be, akkor le kell ülni a börtönben.

Nem tudják értelmezni a hivatalos leveleket, de a családsegítő szakember segít nekik, ha felkeresik.

-Gyermektervezés nem tudatos.

Évekkel ezelőtt a védőnő 6 spirált osztott ki, melyek felhelyezésre is kerültek az anyukáknál. Nagyon kevesen gondolkoznak így.

Van pozitív példa is, egy házaspár viszonya rendezetlen volt, elvitték a 6 gyermeket tőlük, de tudták rendezni a viszonyt és a helyzetüket, és vissza tudták a gyerekeket nekik adni. Az a tapasztalat, hogy ha elviszik a gyerekeket, akkor küzdenek értük, hogy mihamarabb visszakaphassák őket.

Interjú Polgármester

Problémák

-1-2 családnál rendszeresen tetvesek a gyerekek

-tyúklopás

-jogosítvány nélküli vezetés

-crossosok a lakók nyugalma zavarják

-kábitószer és lányok futtatása miatt jelenleg 3 ember börtönben ül (14 évet kaptak)

-Roma önkormányzat házáat igénybe veszik, péntek-szombat mindig foglalt, mindig van alkalom a „bulira”.

-Nagy az iskolai lemorzsolódás a középiskolákból, több, mint a fele nem végzi el a középiskolát. Hamar lesznek szerelmesek, nem szeretnek tanulni.

Sokukból betanított munkás lesz, ha nem szereznek papírt egy szakmáról a lemorzsolódás miatt, de legalább elmennek dolgozni.

-Illegális szemétkerakás van, a Takta árterületére hordják le a szemetet, tavalyi évben 2 millió forintot költött az önkormányzat ezek eltüntetésére.

Nincs megoldva, mert általában az építési törmelékeket öntik ide le, és annak óriási költség az elszállítása.

-Kutyák, felelőtlenül tartják az állatokat. A Sárospataki Menhelyre szállítják a nem kívánatos kutyákat. Évente 150-180 kutyát visznek el a menhelyre.

Amelyik kutyát nem tudják befogni, az patkányozik a településen, illetve a macskákat is „elintézi”.

-Patkányírtást néhány helyen szerveztek, de nem tudják mindenkinél megoldani ezeket a problémákat.

A fejezet következtetései

Családtípus	Családok száma: 700
<u>Teljes nyomorban élő családok:</u> hosszabb távon is intenzív segítségre szoruló, alapvetően nincs munkaképes tagja a családnak, a család súlyos problémákkal küzd, tartós betegség/szenvedély-/mentális betegség jelen van. Teljes nyomorban élő család, akár magasfokú eladósodottság is jellemzi a családot. Ha van gyermek a családban, szülői kompetencia súlyosabb hiánya jelenik meg.	11
<u>Minimális önfenntartó képességgel rendelkező családok:</u> megélhetési gondokkal küzdő család, de van olyan tagja, aki valamilyen szintű munkát végez, akár alkalmi/idénymunkát, akár közfoglalkoztatásban vesz részt. A gyerekekről alapvetően gondoskodnak. Fejleszthető a család munkaerőpiaci részvétele.	389
<u>Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok:</u> viszonylag rendszeres munkával és jövedelemmel rendelkező család, ami nem feltétlenül jelent bejelentett munkából származik. Kiegyensúlyozottabb, rendszeres életvitellel rendelkeznek. Gyermeknevelési kompetenciáik viszonylag jók. Munkaerőpiaci részvétel fejlesztésére itt is szükség lehet.	300

3 A lakásállomány helyzete (1-1,5 oldal)

A fejezet tartalma

Épületek állapota, az életveszélyes, illetve kritikus állapotú házak számossága, aránya a településen, illetve a szegregátum(ok)ban. Tulajdonviszonyok elsősorban a segítségre szoruló családok körében (legális tulajdonviszonyok, mennyire jellemző albérlet, uzsora bérlet, szívességi lakáshasználat), ezek mértékének becslése. Lakósűrűségi viszonyok vizsgálata (a statisztikai adatok és a valós helyzet összevetése). Üres ingatlanok, illetve megvásárolható ingatlanok (ház,

telek) száma (kapcsolódóan az üres ingatlanok tulajdonosi viszonyai, tehermentesek-e, ténylegesen megvásárolhatók-e).

2005-2008 között sok ingatlant szociálpolitikai kedvezményel megvásároltak.

WC nélküli lakások száma 2011-es KSH adat alapján 186. Vályogházak alapozás nélkül 62.

Interjú Polgármester

Tulajdonviszonyok rendezetlenek, végrehajtás alatt rengeteg ingatlan van, akad olyan, amin 18 millió forintos tartozás van ráterhelve a házra.

Van olyan, ami le van terhelve szocpolos ház, de már csak az üres porta van ott, mert széthordták a házat.

Nagyon sokan vettek fel hiteleket, és nem tudták visszafizetni.

A településen lévő 660 házból polgármester úr szerint, legalább 400 ház jelzáloggal terhelt, magyar és romalakta egyaránt.

Vannak, akik költenek a házukra, akik jobb helyzetben vannak, de sokan nem tudnak rá költeni.

A településen a lakosok igyekeznek a portáikat rendben tartani. Van a lakosok kb. 30 százalékánál, hogy nem fordítanak a ház és a kert rendben tartására.

Interjú Családsegítő

Jó néhány családnál van lakhatási probléma, nem megfelelőek a körülmények, kis helyen nagyon sokan vannak.

Van egy vasszerelő vállalkozó, aki házakat vesz a településen, és kiadja albérletbe, de túlszűfoltan élnek. A tulajdonos nem foglalkozik azzal, hogy rendben tartják-e a házakat. Előfordul, hogy egy házba nemcsak egy, hanem 2 családot is beköltöztet, de rokoni kapcsolat nincs ezek között a családok között, tehát vadidegen családok élnek együtt. Előfordult olyan is, hogy az egyik család több napra elment rokoni látogatóba, és addig a helyükre egy újabb családot költöztetett be a vállalkozó. Nem nagyon lehet megbízni benne.

A lakosok nyomon követése nem a lakcímkártyák alapján történik, de legalább a családsegítő felé jelzik, ha újabb helyre mennek, itt előny, hogy helyben van a családsegítő munkatárs, bármikor elérhető.

Múlt évben 20 gyermek született a településen, védőnővel nagyon szoros a munkakapcsolata a családsegítő szakembernek.

A településen lakó emberek jól érzik itt magukat, nem akarnak elköltözni innen.

Új családok is gyakran jönnek be a településre lakni: Prügy, Alsószolca, Miskolc településekről, általában rokoni kapcsolatok útján jönnek az új lakók. Befogadó az itt lakó közösség, de aki nem érzi itt jól magát az új bevándorlók közül, az hamar el is megy másik településre, vagy visszamegy oda, ahonnan érkezett.

A fejezet célja, fő következtetései

Lakástípusok (a lakott lakások tekintetében):	Lakások száma:660
életveszélyes házak	1
jelenleg nem életveszélyes, de kritikus állapotú házak, amelyeket nem érdemes felújítani	40
nem életveszélyes, de rossz állapotú házak, amelyek felújítással még egy időre lakhatóvá tehetők (kb. 10 év),	100
jobb állagú házak, amiket érdemes modernizálni	519

4 A lakhatási beavatkozási terv

4.1 A lakhatási szegénység fő problémái (1 oldal)

A fejezet tartalma

Legfőbb lakhatási problémák és azok statisztikai adatok és becslések alapján való nagyságrendjének összegzése a szegregációt, a közmű ellátottságot (közmű elérhetősége, közműszolgáltatásokból kikapcsolt lakások), a lakásállomány javítását, a tulajdonviszonyok rendezetlenségét, az eladósodottság problémáit is érintve.

Szeretnének a településen többen albérletbe költözni, de nem jók a feltételek.

Jelen van az uzsora, kamatos pénzre terjed ki, sok családot érint.

Jó néhány családnál van lakhatási probléma, nem megfelelőek a körülmények, kis helyen nagyon sokan vannak.

Van egy vasszerelő vállalkozó, aki házakat vesz a településen, és kiadja albérletbe, de túlszűfoltan élnek. A tulajdonos nem foglalkozik azzal, hogy rendben tartják-e a házakat. Előfordul, hogy egy házba nemcsak egy, hanem 2 családot is beköltöztet, de rokoni kapcsolat nincs ezek között a családok között, tehát vadidegen családok élnek együtt. Előfordult olyan is, hogy az egyik család több napra elment rokoni látogatóba, és addig a helyükre egy újabb családot költöztetett be a vállalkozó. Nem nagyon lehet megbízni benne.

A lakosok nyomon követése nem a lakcímkártyák alapján történik, de legalább a családsegítő felé jelzik, ha újabb helyre mennek, itt előny, hogy helyben van a családsegítő munkatárs, bármikor elérhető.

Aszfaltos utak vannak végig. Víz, gáz, szennyvíz ki van építve, van, ahol a csanak bent van, de nincs a házba bevezetve. Tulajdonviszonyok rendezetlenek, végrehajtás alatt rengeteg ingatlan van, akad olyan, amin 18 millió forintos tartozás van ráterhelve a házra.

Van olyan, ami le van terhelve szocpolos házzal, de már csak az üres porta van ott, mert széthordták a házat.

Nagyon sokan vettek fel hiteleket, és nem tudták visszafizetni.

A településen lévő 660 házból polgármester úr szerint, legalább 400 ház jelzáloggal terhelt, magyar és romalakta egyaránt.

Vannak, akik költenek a házukra, akik jobb helyzetben vannak, de sokan nem tudnak rá költeni.

Önkormányzat hozzáállása a bérlakásfejlesztési programhoz:

A bérlakásfejlesztéseket támogatja, a lakáskörülmények javításának és a településfejlesztésnek az eszközét látja benne.

Család-lakáshelyzet mátrix: elsősorban a segítségre szoruló családokra koncentrálni

Családtípusok Lakástípusok	Teljes nyomorban élő családok	Minimális öfenntartási képességgel rendelkező családok	Jobb helyzetű, viszonylag magasabb jövedelmű családok	Adott lakástípusban a család helyzete szerint beazonosított családok száma összesen	Az adott lakástípusba tartozó családok száma összesen
azonnali életveszélyt jelentő lakás	1				1
rossz lakásállag, még nem életveszély, de nem érdemes rajta semmit csinálni	10				40
nagyon rossz állagú, de valami felújítással még egy ideig lakhatóvá tehető (5-10 év)					100
olyan lakás, amit érdemes felújítani, modernizálni					519
Adott családtípusban a lakhatási helyzet szerint beazonosított családok száma összesen					
Az adott családtípusba tartozó családok száma összesen	11	389	300		660 ház 700 család

4.2 Fő beavatkozási irányok kijelölése és prioritizálási szintek leírása (2 oldal)

A fejezet a feltárt problémák mentén megfogalmazza a lakhatási szegénységet enyhítő beavatkozások körét és a szükségletek alapján mutató nagyságrendjét függetlenül attól, hogy jelenleg melyik beavatkozáshoz milyen szintű forrás áll rendelkezésre. A beavatkozások tehát diagnózis alapúak és nem csak az RRF által lehetővé tett intézkedésekre koncentrálnak, hanem mindazokra, amelyek a helyi szükségletfeltárás alapján elengedhetetlennek mutatkoznak a lakhatási problémák csökkentése érdekében. A beavatkozások kialakításánál érvényesíteni kell a beavatkozások egymásra épülésének szemléletét, tehát meg kell fogalmazni azokat a szoft programokat is, melyek a megalapozzák a lakhatás fizikai körülményeit javító beruházásokat.

A lakhatási viszonyok javítását célzó beavatkozások megalapozása érdekében az alábbi beavatkozások szükségesek:

- **Eladósodottság kezelésének kiterjesztése:**
Fokozatosan fel kell mérni, hogy hány család érintett az eladósodottság problémájában, illetve közülük potenciálisan hány tehető együttműködővé.
- **Tulajdoni jogviszonyok rendezése:** szükséges megkezdeni a jogviszonyok rendezését, ezzel kapcsolatban jogi tanácsadást kell nyújtani a családoknak. Először azokra a családokra kell koncentrálni, melyek potenciálisan bevonhatóak a lakhatási programokba, de a tulajdonviszonyok rendezetlensége ennek akadályát jelenti.
- **Foglalkoztatás javítását célzó program:** a munkaerőpiaci mentor tevékenységére támaszkodva a lakhatási programokba potenciálisan bevonható családokra kell koncentrálni.

Lakhatási programok:

- A **közműszolgáltatásokba való be-, visszakapcsolás** támogatása elsősorban a víz- és az áramszolgáltatás tekintetében. Az áramszolgáltatás esetében előrefizetős villanyóra felszerelése

Bérlakásfejlesztés tekintetében:

- **Bérlakások kialakítása a településen belül mobilizálható családoknak:**
a viszonylag jobb jövedelmi helyzetű, rendszerezett életvitellel rendelkező családok lehetnek az elsődleges célcsoport, köztük is azok a fiatal családok, akik szüleiéknél túlszűfolt lakásban élnek.

4.3 Bérlakásfejlesztés beavatkozási terve (3-4 oldal)

Ez a fejezet már „csak” a bérlakásprogramra fókuszál és annak nagyságrendjének, céljainak és célcsoportjainak, illetve javasolt megoldási modelljének konkretizálását szolgálja. A fejlesztések nagyságrendjét a feltárt szükségletekből kiindulva kell meghatározni. A szükséglet alapján meghatározott fejlesztések nagyságrendjét a Kézikönyvben meghatározott szempontok szerint lehet korrigálni.

A bérlakásfejlesztés nagyságrendjét helyben módosító tényezők:

település közlekedési összeköttetései	vonattal való közlekedés nagyon jó
helyi gazdaság fejlesztését szolgáló beruházások megléte	helyben nincs
helyben elérhető eladó és felújítható ingatlanok köre	több is van, az önkormányzat birtokában van 10 ház, ami megvásárolható
közműinfrastruktúra	közművesített a település
megvásárlandó ingatlanok tulajdonviszonyai	rendezett, ami az önkormányzat tulajdonában van 10 ház
uzsora	jelen van, kamatos pénz formájában, több családot érint
iskola, szociális szolgáltatások elérhetősége	minden elérhető helyben
szegregátumok relatív mérete a településen	gettósodó település

A bérlakásfejlesztés településhatárokon kívülre történő mobilizálás nagyságrendjét módosító tényezők:

településvezetés érdekelt a lakosság megtartásában	igen
konfliktusok a küldő és befogadó települések között (családi szint)	nincs

ellenállás a fogadó településeken a roma családok ellen	nem ismert
szegregátumok potenciális áthelyeződése a fogadó településen	nem ismert
helyi növekedés centrum (munkahely konkrét település)	Szerencs, Miskolc
családok társadalmi kapcsolatrendszerének összetétele	szoros
céltelepülés árszínvonala (alacsony, magas)	az itt lakók jól érzik magukat, nem szeretnének más helyre költözni

A ténylegesen megvalósítható bérlakásfejlesztések megbecslése:

Bérlakásfejlesztések:

A potenciális célcsoportból a megvalósító szervezet szerint csak olyan családok tudnak ténylegesen élni a bérlakásfejlesztések adta lehetőséggel, akik megfelelően ösztönöztek és együttműködők, illetve van esély arra, hogy azzá tehetőek, továbbá rendszeres munkával és viszonylag magasabb jövedelemmel rendelkeznek. Figyelembe véve a 4 éves megvalósítási időszakot (a terv elkészítéséhez képest), az alábbi nagyságrendek vállalása lehet reális:

- településen belüli mobilizáció: teljes időszakban 10 család, ami egyben **5 bérlakás létrehozását jelenti a településen**

Indoklás:

Az előzetes felméréseket, valamint interjúkat összevetve, a térségben dolgozó valamennyi szakember véleményére alapozva született a döntés.

A pénzügyi tudatossága még nem kifejezett a településen élőknek. Nagyfokú szociális munkát igényel.

Bérlakás beavatkozások tervezését segítő mátrix: igények és lehetőségek szerint kialakítható megoldás típusok

	Településen belül meglévő lakás	Új lakásépítés településen	Mobilizáció (településen kívüli lakás)	Összesen
Lakottan veszi meg a program a család lakását és felújítja (a család benne marad)				
Üres lakást vesz a program				
A létrehozott bérlakásba olyan család költözik, akinek a megszűnt a lakhatása (lebontják, kilakoltatták)	2			
Túlzsúfolt lakásból szétköltöző család költözik be	3			
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, de a program nem veszi meg a lakást				
Olyan család költözik be, akinek az előző lakása ezzel megüresedik, és a program megveszi a megüresedett lakást				
Összesen				5

4.4 Opcionális kiegészítő fejezet

Amennyiben a beavatkozási terv megvalósításában fontos további szervezeti együttműködés, vagy olyan, kifejezetten a településre jellemző kockázatok társulnak hozzá, amelyeket a fenti tematikus fejezetekben nem lehetett körbejárni azt ebben a kiegészítő fejezetben lehet megtenni.